

VYTVÁŘENÍ ADS

V článku chceme uvést některé názory na vytváření ADS v operacích vševojskové armády vedené bez použití jaderných zbraní.

V Sovětské armádě základní princip velení a řízení dělostřelectva byl rozpracován již před 2. světovou válkou. Ve Velké vlastenecké válce (dále jen VVV) se však neustále zdokonaloval. Ustálilo se vytváření dělostřeleckých skupin od pluku až po armádu. Z hlediska organizačně taktického ne po celou dobu boje (operace) zly tyto skupiny zachovány. To bylo závislé na úkolech svazků (armády) a bojových možnostech dělostřelectva. Přitom v armádě byla ADS dělena na podskupiny. V průběhu VVV byly výjimečně vytvořeny i frontové dělostřelecké skupiny, jako např. v operacích u Stalingradu a Leningradu. Do FDS byly včleněny dalekonosné dělostřelecké a raketometné útvary (svazky). Situace v průběhu VVV při průlomu připravené obrany fašistických vojsk vyžadovala vytvořit potřebnou hustotu dělostřelectva. Sovětská armáda přikročila k vytváření dělostřeleckých svazků (brigád, divizí a sborů), aby mohla rychle soustřeďovat dělostřelectvo jak před zahájením, tak v průběhu operace. Kromě toho vytvoření potřebných hustot při průlomu obrany nepřítelů nebo na úseku protipřípravy bylo v řadě operací uskutečněno též přibráním dělostřelectva druhých sledů armády i frontu (bez práva změny palebných postavení). K vytvoření dělostřeleckých skupin bylo využíváno štábu dělostřeleckých útvarů a svazků. Do těchto skupin byly včleňovány organické, posilové i přibrané dělostřelecké a tankové jednotky (útvary). Na stupni vševojskové armády velitelem ADS byl zpravidla velitel dělostřeleckého svazku.

Způsob velení dělostřelectva umožňoval a usnadňoval centralizaci, hromadění palby a růst hustot dělostřelectva jak v útočných, tak obranných operacích vševojskové armády.

Dočasné vytvoření ADS a její možné úkoly

Změny v úloze a místu hlavního dělostřelectva v boji a operaci po zavedení jaderných zbraní do výzbroje armád ovlivnily podstatně i jeho uskupování. Menší počty dělostřeleckých útvarů, organických i posilových, na všech stupních velení, umožňují vytvářet dělostřelecké skupiny na stupni pluk (PDS)

a divize DDS. ADS nebyla z mnoha plně odůvodněných příčin vytvářena. Tyto zásady uskupování dělostřelectva mají své plně opodstatnění při vedení boje a operace s použitím jaderných zbraní.

Reálná možnost vedení operací bez použití jaderných zbraní nutí nás vrátit se k prověřeným zkušenostem operačního a bojového použití dělostřelectva ve VVV, i když nemůžeme tyto zásady plně aplikovat v soudobých podmínkách. Dochází k přehodnocení zásad uskupování dělostřelectva v souvislosti s upřesněním místa a úlohy dělostřelectva v operacích bez použití jaderných zbraní.

Útočná operace armády bez použití jaderných zbraní bude zpravidla vedena na dvou směrech, z nichž na hlavním směru budou (se zahájením) dva svazky. Úsilí na hlavním směru je třeba vyjádřit i odpovídajícím posílením těchto svazků a to i dělostřelectvem. Nelze vyloučit ani nutnost průlomu připravované obrany nepřítele. To bude klást na dělostřelectvo podstatně vyšší požadavky ve srovnání s organizací průlomu s použitím jaderných zbraní.

Operační hustoty dělostřeleckých hlavních musí v tomto případě dosáhnout 80–100 i více hlavních na 1 km úseku průlomu, v závislosti na stupni nasycení a vybudování obranného pásma nepřítele. To znamená, že na 1 km fronty v úseku průlomu bude potřebné rozmístit 4 až 5 dělostřeleckých oddílů (zbytek tvoří děla pro přímou střelbu).

Zatím nechceme řešit otázku úhrady potřebného počtu posilového dělostřelectva. V každém případě, nebudeme-li mít potřebný počet dělostřeleckých oddílů, musíme zúžit úsek průlomu, ale počty hlavních (oddílů) na 1 km úseku průlomu zůstanou stejné.

Svazek na hlavním směru potřebuje k vytvoření alespoň jedné PDS a jedné DDS nejméně 6 dělostřeleckých oddílů. Tzn., že by měl být posílen 2 až 4 dělostřeleckými oddíly.

Rozsah palebných úkolů zejména za dělostřelecké přípravy a podpory průlomu připravované obrany nepřítele je značně vysoký. Klade velké nároky na organizaci a vedení průzkumu cílů, plánování a zabezpečení paleb a to v podstatně kratších lhůtách, než ve VVV. Oddělení dělostřelectva vševojskového svazku nemá dostatečný počet průzkumných a spojovacích prostředků, aby mohlo plně zabezpečit a řídit činnost značně vyššího počtu posilového dělostřelectva a to zejména v případě, kdy s posilovými oddíly není přidělen i štáb kanónové dělostřelecké brigády. Oddělení dělostřelectva je rovněž početně malé a nedostatečně vybavené pro tak značný počet plánovacích prací a pro vlastní řízení činnosti dělostřelectva.

Dosavadní praxe, kdy zásady uskupování a řízení dělostřelectva byly aplikovány beze změn i při organizaci dělostřeleckého zabezpečení průlomu obrany nepřítele bez použití jaderných zbraní, je nevýhodná. Velitel a štáb armády nese plnou odpovědnost za přípravu, organizaci i řízení operace, tedy i za palebné zabezpečení průlomu. Přenášet tuto odpovědnost na podřízené svazky zejména na hlavním směru útoku tím způsobem, že veškeré posilové dělostřelectvo přidělí svazkům a pro vlastní organizaci palebného zabezpečení vydá armáda jen příslušná nařízení, není správné. Velitel armády se tak zbavuje možnosti palebně ovlivnit průběh operace.

Je tu ještě další závažný důvod. Obrana nepřítele nebude šablonovitá. Její jednotlivé prvky nebudou rozmístěny co do počtu a prostoru rovnoměrně před oběma útočícími svazky. Průzkum nebude schopen ještě do zahájení plánování průlomu podrobně odhalit a upřesnit všechny důležité cíle, které musíme v období dělostřelecké přípravy zničit nebo umlčet. Přidělení posilového dělostře-

lectva musíme však řešit včas, neboť změny v podřízenosti bezprostředně před zahájením dělostřelecké přípravy, tj. po konečném upřesnění palebných úkolů, nejsou prakticky uskutečnitelné.

Při průběžném upřesňování cílů během přípravy průlomu může dojít k situaci, kdy dělostřelectvo přidělené jednomu svazku bude plnit převážnou část úkolů v pásmu sousedního svazku. Pozorování a opravování těchto paleb je organizačně velmi složité a někdy dokonce neřešitelné. Jde zejména o umlčování (ničení) dělostřelectva nepřítele. To představuje značný počet cílů a jeho umlčení je prvořadým předpokladem úspěchu průlomu. Přitom právě pro umlčování (ničení) dělostřeleckých baterií nepřítele je svazek nedostatečně vybaven prostředky pro průzkum i řízení palby.

Proto pro ulehčení práce štábu svazku a ke zvýšení přímé odpovědnosti štábu armády za organizaci a způsob palebného zabezpečení průlomu připravené obrany bude vhodné, aby velitel armády měl v přímé podřízenosti palebné prostředky, kterými může přímo ovlivnit průlom na hlavním směru útoku. Při vedení operace bez použití jaderných zbraní může tento požadavek splnit dočasně vytvořená ADS. Může být složena ze 4—5 i více dělostřeleckých oddílů s dostatečným dostřelem a předurčena především k ničení taktických prostředků jaderného napadení a k protibaterijní činnosti v celém úseku průlomu (na hlavním směru armády). Na vedlejším směru, kde bude prolamovat jen jeden svazek, není tento požadavek odůvodněný.

Bude výhodné vytvářet ADS jen při organizaci průlomu připravené nepřátelské obrany bez použití jaderných zbraní a to na období dělostřelecké přípravy a podpory útoku. V dalším průběhu pak opět rozdělit oddíly z dočasné ADS divizím prvního sledu, které útočí na jednotlivých směrech.

Záměr vytvořit ADS bude vyjádřen v rozhodnutí velitele armády pro útočnou operaci. Podmínky pro včasné a jednoduché uskupení musí zabezpečit oddělení RVD armády vhodným určením dělostřeleckých svazků a jednotek, včetně zabezpečení jejich činnosti zejména po stránce průzkumu.

ADS bude plnit úkoly spojené s ničením taktických prostředků jaderného napadení, protibaterijní činnosti v celém úseku průlomu a případně zesilovat palbu dělostřelectva divizí mimo dobu palebných přepadů baterií. Jednotná organizace a řízení protibaterijní činnosti na stupni armády má právě v tomto období útoku bezesporu velké přednosti. Dělostřelectvo divizí se pak může zaměřit na umlčování a ničení palebných ohnisek, protitankových zbraní a ostatních cílů na úseku průlomu.

Vytvoření ADS může ovlivnit i strukturu, případně i délku trvání dělostřelecké přípravy útoku, v závislosti na jejich palebných možnostech a množství cílů. To však je již otázka řešení konkrétní situace. Rovněž nebude účelné při každém průlomu obrany nepřítele vytvářet ADS. Půjde především o průlom předem připravené a dostatečně vybudované obrany, jejíž průlom bez spolehlivého palebného zabezpečení by nedosáhl žádoucího výsledku.

Nemůžeme rovněž vyloučit vedení **obránné operace** bez použití jaderných zbraní. Zde bude nutné čelit hromadným úderům různorodých konvenčních zbraní pozemních vojsk a letectva nepřítele. Schopnost vojsk obránce čelit dělostřelecké palbě nepřítele, zvláště možnost ničit (umlčovat) jeho taktické prostředky jaderného napadení, případně dělostřelectvu. Dělostřelectvo musí též sehrát neméně důležitou roli v boji s tanky nepřítele.

Nepřítel v útočném boji (operaci) je nucen soustřeďovat síly a prostředky na směrech, aby dosáhl rozhodující převahu. Proto v obranném boji (operaci)

bez použití jaderných zbraní vzrůstá význam plánování, organizace a použití paleb všeho druhu. Na předpokládaných směrech úderného uskupení nepřítele je potřebné vytvořit několikavrstvové palby dělostřelectva a letectva a pásmo souvislé protitankové palby dělostřelectva a letectva a pásmo souvislé protitankové palby. Vzhledem k zvětšení šířek obranných pásem vševojskových svazků, může dělostřelectvo plnit tyto úkoly jen na nejdůležitějších tankových směrech.

Proto i v obraně bude účelné mít na stupni vševojskové armády i dělostřelecké prostředky pro střelbu ze zakrytých palebných postavení a včlenit je do ADS. Nutnost vytvořit ADS je ovlivněna okolnostmi ničit (umlčovat) ze stupně armády zejména taktické prostředky jaderného napadení, dalekonosné dělostřelecké baterie (včetně těch, co používají jadernou municí), případně VS brigádního typu nebo PVS divizí. Z hlediska armády mít tak možnost ovlivňovat boj svazků prvního sledu, které se brání na hlavním směru útoku nepřítele.

Vševojskové svazky v obraně budou přehrazovat důležité směry, vzdálené jeden od druhého, na které nelze působit manévrem palbou. To bude z hlediska armády vyžadovat rozdělit prostředky ADS. Vzhledem k tomu, že v pásmu armády může nepřítel útočit nejméně na dvou směrech, je třeba mít na každém z nich podskupinu u ADS.

Úkoly ADS v obranné operaci bude plánovat oddělení RVD armády v souladu se zámyslem obranné operace. Dělostřelecké prostředky musí být připraveny od maximální dálky střelby umlčovat a ničit přicházejícího nepřítele stále větší hustotou palby. ADS může na dalekých přístupech k přednímu okraji obrany napadat i z dočasných palebných postavení (za určité situace) přibližující se pochodové proudy, přičemž střelba podle možností musí být zabezpečena pozorováním z vrtulníků nebo z letounů. Na předem stanovené prostory jako průsmyky, soutěsky, křižovatky cest, průjezdy a výjezdy z osad apod. přístupových os připraví úseky soustředěné palby (na každý úsek pochodového proudu tankových jednotek dva oddíly náložmo). Na předpokládané prostory rozvinutí (vyčkávací) nepřítele připraví oddělení RVD armády hromadné palby.

Ničit (umlčovat) útočící nepřátelské uskupení do okamžiku přechodu k útoku budeme údery všech palebných prostředků a nelze vyloučit ani protipřípravu. Na předpokládané úseky protipřípravy bude třeba v rámci armády soustředit až do 50 dělostřeleckých (tankových) hlavních na 1 km. Za tohoto předpokladu budou do ADS včleněny na dobu protipřípravy vybrané dělostřelecké jednotky.

V průběhu obranné operace při pronikání nepřítele do hloubky vlastní bojové sestavy předpokládáme dočasně přidělit podskupiny ADS divizím prvního sledu, v jejichž pásmu působí. Před armádním protiúderem budeme palby centralizovat na stupni armády. V té době můžeme případně i zrušit jednu z podskupin ADS v důsledku přidělení části dělostřeleckých jednotek (podskupiny ADS) protiúdernému uskupení armády.

Závěrem k tomuto bodu můžeme konstatovat, že na stupni vševojskové armády v operacích bez použití jaderných zbraní budeme centralizovat palby dělostřelectva jen v důležitějších obdobích, které musí řešit velitel armády. Vytvoření ADS jako trvalého prvku operační sestavy armády není opodstatněné. ADS bude tedy jak v útočné, tak v obranné operaci dočasným prvkem operační sestavy vševojskové armády. Dělostřelecké jednotky a svazky včleněné do ADS budeme v průběhu operace přidělovat divizím prvního sledu na směru hlav-

ního úderu armády (v útočné operaci), nebo budou přehrazovat nejdůležitější směry (v obranné operaci).

I v obranné operaci vedené bez použití jaderných zbraní musíme vést nepřetržitý boj s prostředky jaderného napadení nepřítele. Boj s taktickými prostředky jaderného napadení bude vést ADS. Proto oddělení RVD armády musí u ADS učinit nutná opatření (např. vyčlenit určitý počet oddílů, výši dělostřelecké munice, spolehlivé spojení, stanovení signálů apod.), aby ADS mohla ničit prostředky jaderného napadení ihned po zjištění.

Možnosti vytvoření ADS a její bojová sestava

Štáb ADS v našich podmínkách může tvořit štáb kdb armády, případně i výjimečně štáb kdb frontu. Do ADS je účelné včlenit dělostřelecké oddíly s největším dostřelem a mohutností palby. Některé takticko-technické parametry zbraní pro ADS uvádíme v tabulce 1.

Tabulka 1

Druh zbraně	Maximalní dostřel (km)	Hmotnost zbraně		Palebný průměr pro zbraň		Střela tříštivotrhavá, náraz. hmotnost (kg)
		za pochodu	v pal. post.	střel (ks)	hmotnost v obalech (kg)	
		(t)				
100 mm K vz. 53	21,02	4,42	4,28	80 ^{a)}	3195/2988 ¹⁾	JOF 412 15,6
122 mm K vz. 31/37	20,16	8,05	7,25	80	4 480,—	OF-47IN 25,—
122 mm RM vz. 70	20,4	24,—	23,5	120 (tři salvy)	12 000,—	JROF 66,6
152 mm KH vz. 37	17,23	8,07	7,27	60	4 500,—	OF 43,5

Poznámky: 1) Číselník pro oddíl kdb, jmenovatel pro oddíl ptp

2) V pp oddílu kdb je 84 % tříštivotrhavých (68 ks) a 16 % speciálních (12 ks).

V pp oddílu ptp je 40 % tříštivotrhavých střel (32 ks) a 60 % speciálních (48 ks).

Z tabulky 1 je zřejmé, že většina dělostřeleckých prostředků ADS bude mít dostřel více než 20 km. Maximální dostřel postačuje k boji o důležité objekty na celou hloubku brigád prvního sledu nepřítele, ale i s palebnými prostředky divizí prvního sledu. Palebné možnosti jednotlivých oddílů lze stanovit ze vztahu

$$S_c = \frac{N_t}{n_c} \text{ (ha; ks, ks/ha)}$$

kde je — S_c velikost postřelované plochy v ha;

N_t počet střel (ks), jež může oddíl vypálit v dané době;

n_c norma spotřeby střel na cíl v ks/ha.

U 122 mm RM vz. 70 vidíme několik progresivních prvků. Zásobník, který je upraven pro automatické nabití raketometu, umožňuje v krátké době (5—6 mi-

nut) od povelu odpálit na cíl dvě salvy. Servomotory, které urychlují zamíření raketometu v dále i ve směru, umožňují v budoucnu napojit je na automatizovanou soustavu. Pancéřová kabina s filtroventilačním zařízením při přechodu přes zamořené prostory snižuje úroveň pronikavé radiace a zároveň chrání obsluhu proti ručním zbraním nepřítele. Při proniknutí nepřátelských tanků do prostoru palebných postavení mohou oddíly 100 mm K vz. 53, 122 mm K vz. 31/37 a 152 mm KH vz. 37 přijmout boj s tanky, neboť v palebném průměru je začleněna speciální munice (průpalná, protipancéřová).

Při vedení útočné operace v našich podmínkách můžeme uvažovat, že vševojsková armáda na směru hlavního úderu frontu může být posílena kdb frontu bez dvou dělostřeleckých oddílů. Pak z prostředků kanónových brigád můžeme začlenit do ADS oddíly 122 mm K vz. 31/37, 100 mm K vz. 53, případně i 152 mm KH vz. 37 (hodnota 4—5 oddílů i více). K dělostřelecké přípravě při průlomu připravené obrany nepřítele můžeme jako přibrané dělostřelectvo včlenit do ADS PTZ armády a oddíly 122 mm RM vz. 70 od divizí druhého sledu. Pak v ADS v této variantě může být hodnota do 10 dělostřeleckých oddílů.

Bojová sestava ADS musí zabezpečovat splnění stanovených úkolů a co nejlepší využití jednotek (oddílů) v souladu s jejich bojovými možnostmi. ADS se skládá z bojových sestav oddílů, VPS a pozorovaten skupiny. V útočné operaci musíme volit bojovou sestavu tak, aby ADS mohla ničit (umlčovat) objekty nepřítele nejen na úseku průlomu, ale i na jeho bocích. Při boji s nepřátelským dělostřelectvem je potřebné umlčet dělostřelecké baterie na bocích úseku průlomu ve vzdálenosti 2/3 jejich dálky střelby. Tak kanónové baterie je nutné ničit (umlčet) až do vzdálenosti 15 km. Abychom narušili systém jeho vedení a spojení, je třeba umlčet VS brigády na křídlech do vzdálenosti 5—6 km, PVS divize 10—15 km. Těmto nutným podmínkám musí odpovídat rozmístění bojové sestavy ADS. Proto je vhodné volit ji jak do šířky (mimo úseky průlomu), tak i do hloubky. Možnou bojovou sestavu uvádíme — viz **obr. 1**.

Přibrané dělostřelecké prostředky je vhodné rozmístit do stran a k zadní hranici sestavy. Vzhledem k úhroze použití jaderných zbraní (jaderné údery 10 nebo 20 kt mohou ničit živou sílu nekrytou na ploše 4,5 až 5,3 km²), musí velitel armády a velitel ADS při vyvedení a rozmístění ADS do bojové sestavy přijmout řadu opatření, aby byla zachována životnost dělostřeleckých jednotek:

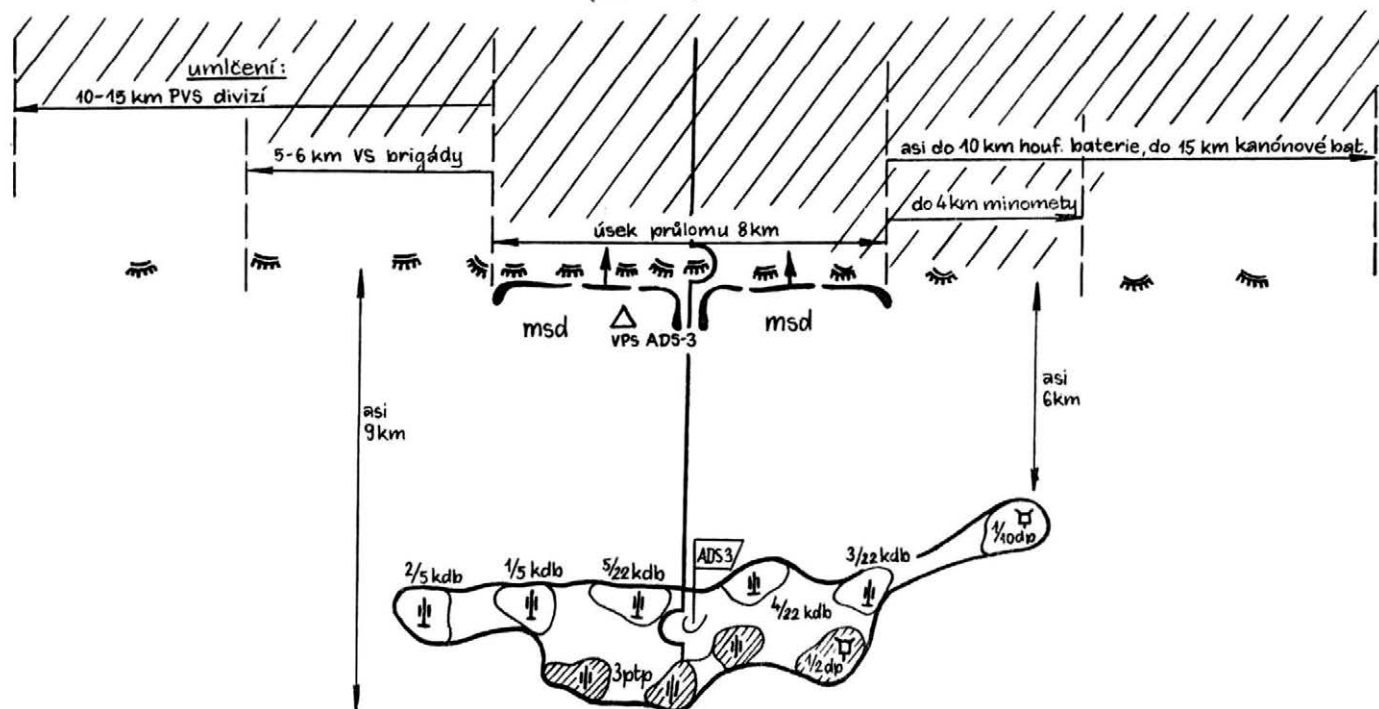
- pro ADS vyhradit takový prostor, abychom mohli rozmístit jednotlivé oddíly ve vzdálenosti 2—3 km od sebe a pro jednotlivý oddíl určit nejméně 1—1,5 km²;
- při vlastním rozmístění bojové sestavy ADS využít pokud je to možné ochranných vlastností terénu;
- pro palbu na úsek průlomu využívat manévr palbou a proto volit bojovou sestavu ADS na široké frontě a do stran od úseku průlomu;
- ADS vyvést k úseku průlomu těsně před zahájením dělostřelecké přípravy.

Palbu ADS řídí velitel skupiny v VPS. Jeho umístění musí stanovit též NRVD armády. Štáb ADS se rozmísťuje podle situace v prostoru palebných postavení nebo v jiném prostoru (určeném velitelem ADS), odkud má zabezpečeno nepřetržitě a spolehlivě velení jednotkám a řízení palby.

Při přechodu vševojskové armády do obrany mohou jí být posilové prostředky ponechány, nebo částečně případně celkově odebrány. Při maximálním posílení armády do dvou dělostřeleckých oddílů (v našich podmínkách), může být ADS vytvořena v hodnotě čtyř i více dělostřeleckých oddílů. Vzhledem k odleh-

BOJOVÁ SESTAVA ADS PŘI PRŮLOMU PŘIPRAVENÉ OBRANY NEPŘÍTELE BEZ POUŽITÍ JADERNÝCH ZBRANÍ

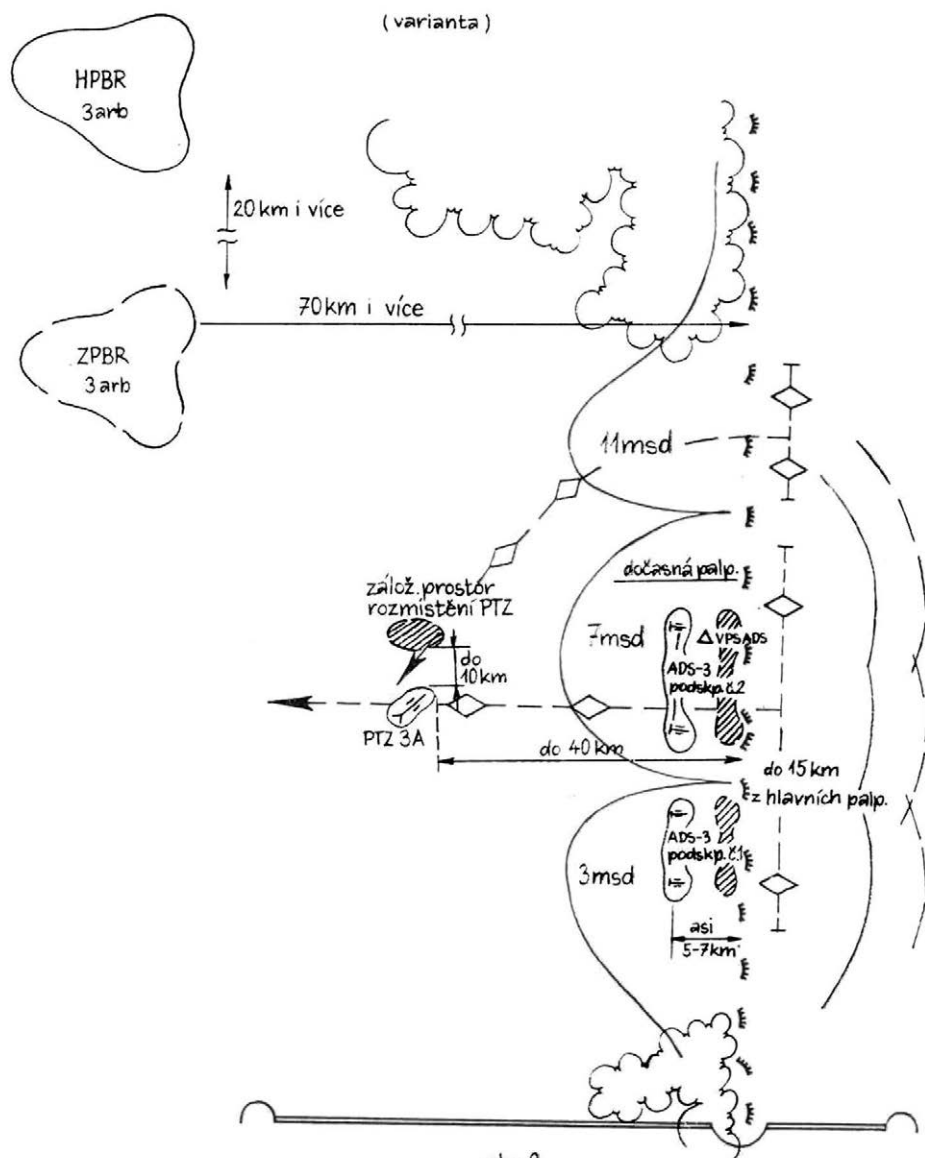
(varianta)

Obr. 1

ROZMÍSTĚNÍ BOJOVÉ SESTAVY RVD V OBRANNÉ OPERACI ARMÁDY VEDENÉ BEZ JADERNÝCH ZBRANÍ

(varianta)

obr.2

losti přehrazovaných směrů, bude nutné dělit ADS na podskupiny. Velitel armády může totiž podpořit divize prvního sledu jen tehdy, když podskupiny ADS přiblíží pásmům těchto divizí. To vytváří příznivé podmínky k soustředění palby na jednotlivých směrech. Jednotlivé podskupiny při uvažovaném posílení mohou být v hodnotě 2—3 oddílů.

V obranné operaci vševojskové armády bude bojovou sestavu ADS ovlivňovat:

- operační učlenění a zámysl obranné operace,
- střelecko-technické vlastnosti daného materiálu,
- předpokládaná činnost nepřítele,
- terén s důrazem na komunikační uzly.

Při rozmístění bojové sestavy ADS přihlížíme též k možnostem rozptýlení, ženiiných úprav a maskování. Pro případnou periodickou změnu též na přípravu záložních palebných postavení. Bojovou sestavu podskupin ADS volíme na daném směru mezi 1. a 2. obranným postavením ve vzdálenosti asi 5—7 km od předního kraje, mimo opěrné body rot nebo rajóny obrany praporů. Jednotlivé oddíly rozmísťujeme od sebe na vzdálenost 3 km i více.

Závěrem k této otázce chceme uvést, že v našich podmínkách můžeme v operacích vševojskové armády (bez použití jaderných zbraní) vytvořit ADS v hodnotě 4—5 dělostřeleckých oddílů i více (nižší hodnota bude zpravidla v obranné operaci). Neustálá úhroza nepřátelských úderů ZHN nás nutí bojovou sestavu ADS rozptylovat a využívat k tomu všech ochranných vlastností terénu. Při přechodu armády do obrany můžeme v určité situaci volit u ADS dočasná palebná postavení až před předním okrajem obrany — viz obr. 2.

Některé otázky velení ADS

Dynamický charakter operací se mimo jiné projeví v častých změnách situace na frontě a také v složitosti velení ADS ze stupně vševojskové armády. To vyžaduje, aby práce NRVD armády a jeho štábu při plánování, organizaci a řízení bojové činnosti byla tvůrčí a vysoce operativní. Systém velení musí vycházet z časově nejkratších podmínek potřebných ke splnění palebných úkolů a z dosažení nejefektivnějšího účinku. Proto problematika velení ADS v podmínkách vedení operací bez použití jaderných zbraní bude široká, bude vyžadovat pružné přizpůsobení se dané situaci a spolehlivé předání krátkých a jasných rozkazů (povelů) k řízení palby a manévru.

Způsob velení ADS všeobecně usměrňuje předpis Oper-2-1. Velení zabezpečuje jednotná spojovací soustava mezi místy velení vševojskové armády a velitelem a štábem ADS. NRVD armády se zdržuje zpravidla na tom místě velení, kde je velitel vševojskové armády. Velení z PVS se uskuteční tehdy, když situace vyžaduje rychlý a bezprostřední zásah velitele armády na průběh bojové činnosti a v době přemístění VS do nového prostoru. Při přemístění velitele armády na PVS přemísťuje se s ním zpravidla i NRVD armády.

Podklady pro vedení a hromadění palby získává oddělení RVD armády jak od prostředků dělostřeleckého a vševojskového průzkumu, tak i od představitelů letecké operační skupiny. NRVD armády nebude většinou s velitelem ADS v osobním styku, protože se zdržuje na VS a PVS s velitelem armády. Oddělení RVD armády bude předávat veliteli ADS úkoly jen v důležitých obdobích operace, které vyžadují řešení velitele armády. Bojový rozkaz, nařízení a podklady

pro palbu může dostat velitel ADS při osobní účasti na PVS (nebo VS) armády, od styčných důstojníků, přímým spojením, nebo při osobní účasti NRVD armády na PVS nebo štábu ADS. V některých situacích nelze vyloučit i předání příslušných nařízení cestou ND svazku, v jehož pásmu ADS nebo podskupiny působí. Rostoucí význam palby dělostřelectva v operacích bez použití jaderných zbraní bude často vyžadovat vysílání styčných orgánů k zabezpečení velení mezi ADS a NRVD armády. Sovětská armáda ve VVV využívala styčných důstojníků skupin (ADS), kteří byli vysláni na štáb dělostřelectva armády, a i styčných důstojníků ze štábu dělostřelectva armády.

I předpis Oper-2-1 čl. 57 uvádí, že styční důstojníci se vysílají k doručení bojových rozkazů nebo nařízení k seznámení velitelů a štábů podřízených se změnami situace, ke kontrole a plnění stanovených úkolů. Rovněž čl. 51 téhož předpisu ukládá velitelům svazků (útvárů) povinnost mít u nadřízeného velitelství styčné důstojníky, vybavené nezbytnými dopravními prostředky a pojitky.

V průběhu operace bez použití jaderných zbraní, kdy bude vytvořena ADS, musíme počítat s poměrně častými změnami v přidělení dělostřeleckých prostředků. Bude tedy docházet k decentralizaci dělostřelectva ze stupně armády a ADS (podskupina) bude dočasně plnit úkoly v rámci divizí prvního sledu. Řízení palby a manévru dělostřelectva bude přeneseno na taktický stupeň. Při zásadní změně úkolu (který vyžaduje zásah velitele armády) bude zase nutná centralizace dělostřelectva NRVD armády. To vyžaduje zabezpečit spolehlivé velení ADS od samého začátku.

Současná situace v oblasti velení dělostřelectvu vyžaduje ve větší míře než dříve uskutečnit radikální změny na základě výsledků vědy a techniky. V soudobém boji (operaci), kdy bojová činnost probíhá ve vysokém tempu, hraje faktor času při velení dělostřelectvu, zvláště při boji s taktickými prostředky jaderného napadení nepřítele, významnou úlohu. Proto bude třeba přistoupit k automatizaci velení a řízení palby dělostřelectva.

Na **závěr** chceme zdůraznit, že bude účelné procvičit a prověřit naše teoretické úvahy v praxi na cvičení.

Chceme-li dosáhnout toho, aby dělostřelectvo splnilo v soudobém boji úkoly, nemůžeme se jejich řešení vyhýbat, nebo používat šablonovitě stejných zásad jako při vedení operací s použitím jaderných zbraní.

V článku jsme chtěli dát podnět k přípravě štábu dělostřeleckých svazků jako štábů ADS, jako nového prvku operační sestavy armády v bezjaderném období operace.